

การถอดบทเรียนในการฝึกซ้อมวงดุริยางค์เครื่องลมสำหรับการเข้าประกวด ในระดับมัธยมศึกษา*

LESSON LEARNED FROM HIGH SCHOOL CONCERT BAND PERFORMANCE PRACTICE FOR MUSIC COMPETITION

อภิวัฒน์ สุริยศ

Apiwat Suriyos

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ลพบุรี ประเทศไทย

Faculty of Humanities and Social Sciences, Thepsatri Rajabhat University, Lopburi, Thailand

Corresponding author E-mail: apiwat.s@lawasri.tru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการถอดบทเรียนในการฝึกซ้อมและเพื่อการศึกษาถึงแนวปฏิบัติที่ดีในด้านการฝึกซ้อมวงดุริยางค์เครื่องลม ในระดับชั้นมัธยมศึกษา เพื่อการเตรียมความพร้อมสำหรับการประกวดของวงดุริยางค์ โดยมีกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย คือ วงดุริยางค์เครื่องลม จำนวนทั้งหมด 4 วง ซึ่งเป็นวงดุริยางค์เครื่องลมที่ได้รับรางวัลชนะเลิศในรางวัลระดับเหรียญทองการประกวดวงดุริยางค์เครื่องลมในประเทศไทย โดยมีผู้ควบคุมและผู้ควบคุมการฝึกซ้อมกลุ่มย่อยทำหน้าที่ในการให้ข้อมูล เครื่องมือที่นำมาใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า วงดุริยางค์เครื่องลมได้ทำการฝึกซ้อมวงในช่วงเปิดและช่วงปิดภาคเรียน โดยได้แยกฝึกซ้อมกลุ่มย่อยและฝึกรวมวง มุ่งเน้นทางด้านการฝึกซ้อมพื้นฐานการบรรเลงดนตรี รวมถึงการฝึกซ้อมเทคนิคต่าง ๆ โดยมีปัญหาที่พบ ได้แก่ 1) ปัญหาการควบคุมระดับเสียง แนวทางการแก้ไข ให้นักเรียนฝึกซ้อมลากเสียงยาวในทุก ๆ ระดับเสียง จากระดับเสียงเบาไปดัง 2) ปัญหาการควบคุมความเที่ยงตรงของเสียง แนวทางการแก้ไข ใช้คีย์บอร์ดกดให้เป็นเสียงต้นแบบในทุก ๆ ระดับเสียง แล้วให้นักเรียนทำการร้องตามระดับเสียงที่ถูกต้องแล้วจึงทำการบรรเลงให้ตรงตามระดับเสียงที่กำหนด 3) ปัญหาการสร้างเสียงให้มีคุณภาพ แนวทางการแก้ไข มุ่งเน้นฝึกซ้อมลากเสียงยาวในทุก ๆ ระดับเสียงให้มีความกังวาน และมีความเที่ยงตรงในทุกระดับเสียง 4) ปัญหาด้านนักเรียนไม่สามารถอ่านโน้ตดนตรีได้ดีเท่าที่ควร แนวทางแก้ไข รุ่นพี่ภายในกลุ่มจะต้องฝึกซ้อมร่วมกับนักเรียนรุ่นน้อง และให้คำแนะนำในอัตราส่วนโน้ตประเภทต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง

คำสำคัญ: วงดุริยางค์เครื่องลม, ถอดบทเรียน, การฝึกซ้อมวงดุริยางค์เครื่องลม

Abstract

This study aimed to present insights garnered from wind orchestra ensemble rehearsals in secondary schools and pertaining to their readiness for a musical competition. Concurrently, effective methodologies during these rehearsals were investigated. The core of the study revolved around evaluating their preparedness. Four wind orchestra ensembles, all earning gold medal awards in Thai wind orchestra competitions, were examined. Led by both a wind orchestra conductor and an ensemble rehearsal conductor, they collectively assumed responsibility for

information dissemination and artistic guidance. Data was gathered through a meticulously designed interview questionnaire. Findings revealed that wind orchestra bands practiced throughout the academic semester and holidays. Sessions were divided into small ensemble and full band practices. The emphasis was on refining fundamental musical skills through various techniques. Challenges emerged: 1) Sound Level Control: Students practiced sustained tones, starting softly and gradually increasing volume. 2) Intonation Control: Using a keyboard for reference, students vocalized specified pitches before playing. 3) Sound Quality Production: Comprehensive exercises focused on sustained tones at different volumes, enhancing resonance. 4) Music Notation Reading Deficiencies: Senior-junior practice sessions with note interpretation guidance were recommended. In essence, findings underscored a multifaceted approach to wind orchestra practice, addressing challenges through diverse rehearsal strategies.

Keywords: Concert Band, Lesson Learned, Concert Band Practicing

บทนำ

ปัจจุบันโรงเรียนในประเทศไทยส่วนใหญ่มักจะมีวงดุริยางค์เครื่องลม ทำหน้าที่ในการรับใช้งานบริการวิชาการและงานกิจกรรมต่าง ๆ ให้แก่ทางโรงเรียน และบริการวิชาการให้แก่ชุมชนในท้องถิ่น เนื่องมาจากกิจกรรมวงดุริยางค์เครื่องลม ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการเรียนรู้ทางด้านดนตรีในช่วงเวลาว่าง รวมทั้งยังเป็นกิจกรรมที่พัฒนาทักษะ อารมณ์ รวมทั้งแสดงออกถึงความสามารถทางด้านดนตรีให้แก่แก่นักเรียนในโรงเรียน เป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อผู้เรียนรวมทั้งยังสามารถนำความรู้ทางการบรรเลงดนตรีไปพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ให้สูงขึ้นได้ รวมทั้งยังช่วยในเรื่องการมีความรับผิดชอบร่วมกันภายในสังคม และที่สำคัญที่สุด คือ วงดุริยางค์เครื่องลมยังช่วยสร้างชื่อเสียงให้แก่แก่นักเรียนและโรงเรียนจากการเข้าร่วมการแข่งขันซึ่งจะเป็นความภาคภูมิใจให้แก่ผู้ปกครองและตัวนักเรียน (ณัฐศรีณีย์ ทฤษฎิกุล และคณะ, 2561) ดังนั้น วงดุริยางค์เครื่องลม จึงได้รับความนิยมและแพร่หลายในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในประเทศไทย และได้มีหน่วยงานของภาครัฐและเอกชนที่ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญที่มีต่อเยาวชนและการได้รับประโยชน์จากกิจกรรมดังกล่าว จึงได้ทำการจัดการแข่งขันวงดุริยางค์เครื่องลมขึ้นในประเทศไทย เพื่อยกระดับความสามารถทักษะทางการบรรเลงดนตรีของนักเรียนให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานเทียบเท่าระดับสากล (พรสวรรค์ มณีทอง, 2561)

การจัดการแข่งขันวงดุริยางค์เครื่องลมทั้งในประเทศและต่างประเทศมีเกณฑ์การตัดสินการให้คะแนนของคณะกรรมการในการประกวด โดยใช้เกณฑ์ตามหลักมาตรฐานสากล ซึ่งสามารถแยกองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทักษะการบรรเลงดนตรี ได้ตั้งแต่ทักษะการบรรเลงเบื้องต้น เทคนิคของการบรรเลง รวมทั้งการตีความหมายของบทเพลง เพื่อแสดงให้เห็นถึงศักยภาพทางด้านทักษะการบรรเลงดนตรี ของผู้บรรเลงให้สอดคล้องกันกับเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสิน วงดุริยางค์เครื่องลมที่จะทำการเข้าร่วมการประกวดแข่งขันจำเป็นที่จะต้องฝึกซ้อมทักษะการบรรเลง รวมทั้งองค์ประกอบต่าง ๆ เพื่อให้ผลคะแนนที่ได้รับจากคณะกรรมการมีคะแนนอยู่ในเกณฑ์ที่มากที่สุดจึงจะมีโอกาสได้รับรางวัลจากการประกวด ซึ่งวงดุริยางค์เครื่องลมแต่ละวงจะมีรูปแบบการจัดการความรู้ในด้านแนวทางการฝึกซ้อมทักษะการบรรเลงดนตรีที่มีความหลากหลาย โดยจะมีวงดุริยางค์เครื่องลมเพียงไม่กี่วงที่สามารถประสบความสำเร็จได้รับรางวัลที่อยู่ในเกณฑ์ระดับเหรียญทองจากการประกวดวงดุริยางค์เครื่องลม ทางผู้วิจัยได้ทำการสำรวจจากวงที่ได้รับรางวัลเหรียญทองและคะแนนในระดับสูงสุด จากการประกวดทั้ง 4 ประเภท ตั้งแต่ปี 2565 ซึ่งเป็นช่วงปีที่มีการจัดแข่งขันวงดุริยางค์เครื่องลมครั้งล่าสุด ณ วันทำการศึกษาวิจัย พบว่า มีวง

ดุริยางค์เครื่องลมที่ได้รับรางวัลเหรียญทองและคะแนนในระดับสูงสุด จำนวน 4 โรงเรียน จากการเข้าร่วมแข่งขัน การประกวดวงดุริยางค์เครื่องลมอย่างต่อเนื่อง (ณัฐศรีณีย์ ทฤษฎีคุณ และคณะ, 2561)

กล่าวได้ว่า การจัดการความรู้ในการฝึกซ้อมวงดุริยางค์เครื่องลมของ 4 โรงเรียนที่ได้รับรางวัลเหรียญทอง และคะแนนในระดับสูงสุด ทำให้ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงแนวทางการฝึกซ้อมของวงดุริยางค์เครื่องลม โดยครูผู้ควบคุมวง และผู้คุมฝึกซ้อมกลุ่ม ได้ใช้วิธีการจัดการความรู้ในการสร้างแนวทางทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีอย่างไรให้เกิด คุณภาพและประสิทธิภาพต่อผู้บรรเลงให้ได้มากที่สุด เพื่อให้โรงเรียนที่มีความสนใจและต้องการที่จะนำวงดุริยางค์ เครื่องลมของโรงเรียนตนเองเข้าร่วมการแข่งขันวงดุริยางค์เครื่องลม ได้ศึกษาถึงหลักการและแนวทางในการ ฝึกซ้อมและเตรียมความพร้อมทางด้านการพัฒนาเทคนิคการบรรเลง รวมถึงการวางแผนแนวทางการซ้อมอย่างไร ให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด อีกทั้งยังช่วยให้ผู้ที่มีความสนใจทำการฝึกซ้อมเครื่องดนตรีประเภทต่าง ๆ ที่อยู่ในวง ดุริยางค์เครื่องลมสามารถนำไปศึกษาแนวทางในการพัฒนาทักษะการบรรเลงได้อย่างถูกวิธี ทั้งนี้การจัดการความรู้ ย่อมเป็นสิ่งจำเป็นต่อระบบการศึกษาเป็นอย่างมาก ซึ่งแนวทาง หลักการ และข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากผู้ควบคุม วงดุริยางค์เครื่องลมของแต่ละแห่ง อาจจะมีคล้ายกันหรือแตกต่างกันออกไปย่อมเป็นไปได้ตาม สภาพแวดล้อม และการเรียนรู้รวมถึงการตอบสนองของนักเรียนแต่ละคนที่มีความแตกต่างกันออกไป จึงทำให้การวิจัยครั้งนี้จะ ช่วยเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการเรียนการสอนวงดุริยางค์เครื่องลมในประเทศไทยให้มีมาตรฐาน และเกิด ประสิทธิภาพมากที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อถอดบทเรียนในการฝึกซ้อมและศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในด้านการฝึกซ้อมวงดุริยางค์เครื่องลม ในระดับ มัธยมศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการประกวด

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยทางผู้วิจัย ได้ดำเนินการวิจัยกับ บุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากกลุ่มตัวอย่าง คือ วงดุริยางค์เครื่องลม จำนวน 4 วง ได้แก่ 1) วงดุริยางค์เครื่องลม โรงเรียนอัสสัมชัญลำปาง รางวัลเหรียญทอง การประกวด World Championship of Marching Show Bands, Bangkok, Thailand ประจำปี 2565 2) วงดุริยางค์เครื่องลม โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว การประกวดวงโยธวาทิต ระดับชาติ The North Eastern Wind Festival ประจำปี 2565 3) วงดุริยางค์เครื่องลม วิทยาลัยนาฏศิลป นครราชสีมา รางวัลเหรียญทอง จากการประกวด Band Competition of Thailand “BCT” ประจำปี 2565 และ 4) วงดุริยางค์เครื่องลม โรงเรียนสุนรรีวิทยา รางวัลชนะเลิศเหรียญทอง ประเภทวงนั้บรรเลง การประกวด Thailand World Music Championship ประจำปี พ.ศ. 2565 ที่ได้รับรางวัลชนะเลิศในระดับเหรียญทองการ ประกวดวงดุริยางค์เครื่องลมในประเทศไทย

บุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย ที่มาจากวงดุริยางค์เครื่องลม ได้แก่

1. ผู้ควบคุมวงดุริยางค์เครื่องลม 1 คน จำนวน 4 วง = 4 คน
2. ผู้ควบคุมการฝึกซ้อมกลุ่มย่อย 3 คน จำนวน 4 วง = 12 คน

โดยที่ผู้ควบคุมการฝึกซ้อมย่อย จะแบ่งประเภทของเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ผู้ควบคุมการฝึกซ้อมเครื่องลม ทองเหลือง ผู้ควบคุมการฝึกซ้อมเครื่องลมไม้ และผู้ควบคุมการฝึกซ้อมเครื่องกระทบ รวมทั้งสิ้น 16 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างขึ้น จำนวน 2 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างผู้ควบคุมวงดุริยางค์เครื่องลม แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับประวัติส่วนตัว เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลที่ใช้ในการทำวิจัย โดยผู้วิจัยได้มุ่งเน้นข้อคำถามไปที่หัวข้อ การจัดการวางแผนการฝึกซ้อม การฝึกซ้อมเทคนิคทักษะทางด้านการบรรเลง และปัญหาที่พบและแนวทางการแก้ไข

ฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างผู้ควบคุมการฝึกซ้อมกลุ่มย่อย แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับประวัติส่วนตัว เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลที่ใช้ในการทำวิจัย โดยทางผู้วิจัยได้มุ่งเน้นข้อคำถามไปที่หัวข้อ การฝึกซ้อมเทคนิคทักษะทางด้านการบรรเลง และปัญหาที่พบและแนวทางการแก้ไข

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์และนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการขอจริยธรรมวิจัยในมนุษย์แล้วจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจประเมินแบบสัมภาษณ์และหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม IOC (Index of Item-Objective Congruence) เพื่อทำให้ผู้สัมภาษณ์เกิดความเชื่อมั่นแล้วจึงดำเนินการสัมภาษณ์ได้ว่าเป็นทางการ
2. นัดหมายเพื่อขอทำการสัมภาษณ์ตามวันเวลาที่กำหนด โดยเป็นไปในรูปแบบที่เป็นทางการ ซึ่งทางผู้วิจัยจะสัมภาษณ์สำหรับกลุ่มบุคคลที่ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ควบคุมวงดุริยางค์เครื่องลม และผู้ควบคุมการฝึกซ้อมกลุ่มย่อย
3. ผู้วิจัยสรุปข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์ โดยทำการเรียงลำดับ ตามหัวข้อ และทำการอภิปรายผลในขั้นต่อไป

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเรียงลำดับในการจัดเรียงข้อมูลตามเนื้อหาสาระที่กำหนด เช่น หลักการและแนวทางในการจัดการวางแผนฝึกซ้อมวงดุริยางค์เครื่องลมให้มีประสิทธิภาพ เทคนิคการฝึกซ้อมรวม และเทคนิคการฝึกซ้อมกลุ่มย่อย ที่จะสามารถทำให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุดในการประกวด
2. ผู้วิจัยสรุปผลเชิงวิเคราะห์ ทำการเปรียบเทียบ ลักษณะเด่นที่มีเฉพาะด้าน และ เทคนิคการฝึกซ้อมของแต่ละวง ทางด้านหลักการจัดการความรู้ในการวางแผนการฝึกซ้อมของแต่ละวง เทคนิคการฝึกซ้อมรวมวง และ เทคนิคการฝึกซ้อมกลุ่มย่อย

ขอบเขตงานวิจัย

1. ศึกษาการวางแผนสำหรับการฝึกซ้อมรวมทั้งการฝึกซ้อมเทคนิคการบรรเลงของวงดุริยางค์เครื่องลมในระดับมัธยมศึกษา
2. บุคคลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
  - 2.1 ผู้ควบคุมวงดุริยางค์เครื่องลม ที่ได้รับรางวัลระดับเหรียญทองจาก การประกวด วงดุริยางค์เครื่องลม
  - 2.2 ผู้ควบคุมการฝึกซ้อมกลุ่มย่อย ได้แก่ เครื่องลมทองเหลือง เครื่องลมไม้ และเครื่องกระทบ
3. วงดุริยางค์เครื่องลม ที่ใช้ในการศึกษา มีดังนี้
  - 3.1 วงดุริยางค์เครื่องลม โรงเรียนอัสสัมชัญลำปาง รางวัลเหรียญทอง การประกวด World Championship of Marching Show Bands, Bangkok, Thailand ประจำปี 2565
  - 3.2 วงดุริยางค์เครื่องลม โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว การประกวดวงโยธวาทิตระดับชาติ The North Eastern Wind Festival ประจำปี 2565

3.3 วงดุริยางค์เครื่องลม วิทยาลัยนาฏศิลป์นครราชสีมา รางวัลเหรียญทอง จากการประกวด Band Competition of Thailand “BCT” ประจำปี 2565

3.4 วงดุริยางค์เครื่องลม โรงเรียนสุนารีวิทยา รางวัลชนะเลิศเหรียญทอง ประเภทวงนั้บรรเลง การประกวด Thailand World Music Championship ประจำปี พ.ศ. 2565

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2565 - ธันวาคม 2566

ผลการวิจัย

1. ผู้ควบคุมวงดุริยางค์เครื่องลม

ในเรื่องของตารางการฝึกซ้อมในช่วงเปิดภาคเรียน จากการศึกษาวงดุริยางค์เครื่องลมทั้ง 4 โรงเรียนได้พบว่า วงดุริยางค์เครื่องลมได้มีรูปแบบของการจัดตารางการฝึกซ้อมให้นักเรียนในช่วงเปิดภาคเรียน ดังนี้

ตารางที่ 1 รูปแบบของการจัดตารางการฝึกซ้อมให้นักเรียนในช่วงเปิดภาคเรียน

รูปแบบการจัดตารางการฝึกซ้อม วงดุริยางค์เครื่องลม	วันที่	เวลา	รูปแบบการฝึกซ้อม
รูปแบบที่ 1	จันทร์ - ศุกร์	06.40 - 08.05 น.	แยกซ้อมกลุ่มย่อย
		15.30 - 18.00 น.	แยกซ้อมกลุ่มย่อย และซ้อมรวมวง
รูปแบบที่ 2	จันทร์ - ศุกร์	15.30 - 18.00 น.	แยกซ้อมกลุ่มย่อย
		วันเสาร์	แยกซ้อมกลุ่มย่อย และซ้อมรวมวง
รูปแบบที่ 3	จันทร์ - ศุกร์	17.00 - 20.30 น.	แยกซ้อมกลุ่มย่อย และซ้อมรวมวง
		วันเสาร์	แยกซ้อมกลุ่มย่อย และซ้อมรวมวง
รูปแบบที่ 4	จันทร์ พุธ ศุกร์	16.30 - 18.00 น.	การซ้อมรวมวง
		วันเสาร์	แยกซ้อมกลุ่มย่อย และซ้อมรวมวง

จากตารางการฝึกซ้อมในช่วงเปิดภาคเรียน พบว่า ผู้ควบคุมวงดุริยางค์เครื่องลมได้จัดตารางการฝึกซ้อมสำหรับเตรียมการประกวดจะทำการฝึกซ้อมรวมวงเป็นลำดับสุดท้ายและจะได้มีการเก็บรายละเอียดของบทเพลงได้อย่างเต็มที่ในช่วงเวลาวันเสาร์ เนื่องจากมีระยะเวลาในการฝึกซ้อมที่มาก และสามารถทำการเก็บรายละเอียดของบทเพลงที่ใช้สำหรับในการประกวดได้อย่างเต็มที่ รวมทั้งตารางการฝึกซ้อมในช่วงปิดภาคเรียน จากการศึกษาวงดุริยางค์เครื่องลมทั้ง 4 โรงเรียนได้พบว่า วงดุริยางค์เครื่องลมได้มีรูปแบบของการจัดตารางการฝึกซ้อมให้นักเรียนในช่วงปิดภาคเรียน ดังนี้

ตารางที่ 2 รูปแบบของการจัดตารางการฝึกซ้อมให้นักเรียนในช่วงปิดภาคเรียน

รูปแบบการจัดตารางการฝึกซ้อม วงดุริยางค์เครื่องลม	วันที่	เวลา	รูปแบบการฝึกซ้อม
รูปแบบที่ 1	จันทร์ - ศุกร์	09.00 - 12.00 น.	แยกซ้อมกลุ่มย่อย
		13.00 - 16.00 น.	แยกซ้อมกลุ่มย่อย
			และซ้อมรวมวง

ตารางที่ 2 รูปแบบของการจัดตารางการฝึกซ้อมให้แก่นักเรียนในช่วงปิดภาคเรียน (ต่อ)

รูปแบบการจัดตารางการฝึกซ้อมวงดุริยางค์เครื่องลม	วันที่	เวลา	รูปแบบการฝึกซ้อม
รูปแบบที่ 2	จันทร์ - เสาร์	10.00 - 17.00 น.	แยกซ้อมกลุ่มย่อยและซ้อมรวมวง
รูปแบบที่ 3	จันทร์ - ศุกร์	10.00 - 16.00 น.	แยกซ้อมกลุ่มย่อยและซ้อมรวมวง

จากตารางการฝึกซ้อมในช่วงปิดภาคเรียน พบว่า ผู้ควบคุมวงดุริยางค์เครื่องลมจะสามารถทำการฝึกซ้อมพัฒนาทักษะทางด้านการบรรเลงดนตรีให้แก่นักเรียนสำหรับการประกวดวงดุริยางค์เครื่องลมได้อย่างเต็มประสิทธิภาพมากที่สุด เนื่องจากนักเรียนจะไม่มีตารางในการเรียนวิชาสามัญของทางโรงเรียน ซึ่งส่วนใหญ่ในแต่ละโรงเรียนก็จะมีระยะเวลาในการฝึกซ้อมอยู่ที่วันละประมาณ 6 - 8 ชั่วโมงต่อ 1 วัน ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการฝึกซ้อมเก็บรายละเอียดของบทเพลงที่จะใช้สำหรับการประกวดวงดุริยางค์เครื่องลมได้อย่างเต็มที่

ทั้งนี้สิ่งที่สำคัญที่มีต่อการฝึกซ้อม จากการศึกษาพบว่า วงดุริยางค์เครื่องลมทั้ง 4 วง ได้มีรูปแบบการพัฒนาทักษะการบรรเลงบทเพลงสำหรับการประกวด ดังนี้ การฝึกซ้อมการใช้ลมอย่างถูกวิธี เนื่องจากวงดุริยางค์เครื่องลมจะสามารถทำการบรรเลงได้ เกิดจากการใช้ลมเป็นหลัก ดังนั้น เครื่องดนตรีภายในวงจะมีวิธีการใช้ลมของแต่ละประเภทเครื่องดนตรีที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้จะต้องอยู่บนพื้นฐานการใช้ลมที่สบาย ไม่ทำให้ร่างกายเกิดการเกร็งจากการเป่าลม

ในด้านของการฝึกซ้อมให้เสียงมีความกลมกลืนกันภายในวง จากการศึกษาพบว่า วงดุริยางค์เครื่องลมทั้ง 4 วง ได้มีรูปแบบการฝึกซ้อมให้คุณภาพเสียงมีความกลมกลืนกันภายในวงแบ่งรูปแบบออกเป็น ดังนี้ การฟังเสียงต้นแบบที่มีคุณภาพ ไม่ว่าจะมาจาก ศิลปินนักดนตรีของเครื่องมือเอกของตนเอง เพื่อศึกษาและสังเกต คุณภาพของเสียง แล้วจึงทำการทดลองปฏิบัติตามให้ได้ตามเสียงที่ตนเองได้ยิน

ทั้งนี้รูปแบบการนั่งบรรเลงของนักเรียนภายในวง จากการศึกษาพบว่า วงดุริยางค์เครื่องลมทั้ง 4 วง ได้มีรูปแบบการจัดวิธีการนั่งบรรเลงในวงของกลุ่มเครื่องดนตรีต่าง ๆ มีผลต่อความกลมกลืนของเสียง แบ่งรูปแบบออกเป็น ดังนี้ ทางผู้ควบคุมวงจำเป็นที่จะต้องเข้าใจรูปแบบการบรรเลงและความโดดเด่นของบทเพลงที่ใช้สำหรับการประกวด ว่าผู้ประพันธ์บทเพลงต้องการที่จะนำเสนอรูปแบบการบรรเลงแบบไหน เพื่อทำการจัดรูปแบบของวงให้เป็นไปตามความเหมาะสม

ในเรื่องของแบบฝึกหัดที่ใช้สำหรับการฝึกซ้อม จากการศึกษาพบว่า วงดุริยางค์เครื่องลมทั้ง 4 วง ได้มีแบบฝึกหัดในการฝึกซ้อมทักษะการบรรเลงที่นำมาใช้ในวงดุริยางค์เครื่องลม มีดังนี้ 1) แบบฝึกหัด Super Sound Collection Concert Band. 2) แบบฝึกหัด Symphonic Band Technique by Tom C. Rhodes and Donald Bierschenk. 3) แบบฝึกหัด Essential Element for Band Method by Tim Lautzenheiser, John Higgins, Charles Menghini, Paul Lavender, Tom C. Rhoder and Don Bierschenk.

รวมทั้งวิธีการฝึกซ้อมออกเสียง จากการศึกษาพบว่า วงดุริยางค์เครื่องลมทั้ง 4 วง ได้มีวิธีการฝึกซ้อมรูปแบบการออกเสียง (articulation) ของวงดุริยางค์เครื่องลม ดังนี้ ทางผู้ควบคุมวงดุริยางค์เครื่องลมให้นักเรียนได้ทดลองฟังการออกเสียงจากเครื่องกระทบเป็นอันดับแรกและทำการจินตนาการในการออกเสียงทั้ง รูปแบบของเสียงที่ใหญ่ รูปแบบของเสียงที่เล็ก ผ่านการฟังจากเสียงต้นแบบจากเครื่องกระทบเป็นหลัก รวมทั้งสิ่งสำคัญในการฝึกซ้อมบทเพลงประกวด จากการศึกษาพบว่า วงดุริยางค์เครื่องลมทั้ง 4 วง ได้มีขั้นตอนการฝึกซ้อมเมื่อเริ่มนำบทเพลงที่ใช้สำหรับการประกวดมาให้นักเรียนได้ทำการฝึกซ้อมในครั้งแรกไว้ ดังนี้ ทางผู้ควบคุมวงดุริยางค์เครื่องลม

ได้ทำการเปิดบทเพลงที่ใช้สำหรับการประกวดให้นักเรียนฟัง เพื่อเป็นแนวทางในการตีความบทเพลงในแต่ละท่อนของแต่ละกลุ่มเครื่องดนตรี รวมถึงได้ฟังต้นแบบแนวทางการบรรเลงเพื่อที่จะได้นำไปฝึกซ้อมให้เป็นไปตามภาพรวมของบทเพลงที่ได้รับฟัง

ทั้งนี้ทางผู้ควบคุมจะต้องทำการประเมินรูปแบบการฝึกซ้อม จากการศึกษาพบว่า วงดุริยางค์เครื่องลมทั้ง 4 วง ได้มีการประเมินทักษะทางด้านการบรรเลงหลังจากการฝึกซ้อม ดังนี้ ทำการประเมินการฝึกซ้อมจากการสังเกต โดยทางผู้ควบคุมวงดุริยางค์เครื่องลมจะใช้วิธีการสังเกตจากการบรรเลงของนักเรียนในท่อนของบทเพลงที่ยังไม่สมบูรณ์ และยังมีจุดบกพร่องเมื่อทำการบรรเลงร่วมกันภายในวง ซึ่งทางผู้ควบคุมวงดุริยางค์เครื่องลมจะทำการแนะนำ แนวทางการฝึกซ้อมให้นักเรียนได้ในทันที

รวมทั้งรูปแบบในการฝึกซ้อมใหญ่ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า วงดุริยางค์เครื่องลมทั้ง 4 วง ได้มีรูปแบบการฝึกซ้อมใหญ่สำหรับการประกวดวงดุริยางค์เครื่องลม ดังนี้ 1) ฝึกซ้อมตามเวลาที่ทำการประกวดจริงเพื่อเตรียมความพร้อมสร้างสถานการณ์จำลองให้นักเรียนเกิดความคุ้นเคย 2) การการฝึกซ้อมเหมือนปกติ โดยกำชับแนวคิดให้นักเรียนเข้าใจว่า ทำการบรรเลงจริงในวันประกวดให้เหมือนตอนฝึกซ้อม และทุกครั้งที่ทำการฝึกซ้อมจะต้องทำการบรรเลงให้เหมือนประกวด

ทั้งนี้ยังมีปัจจัยที่ต้องคำนึงถึงในการฝึกซ้อมใหญ่ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า วงดุริยางค์เครื่องลมทั้ง 4 วง ได้มีปัจจัยที่จะต้องคำนึงถึงในการดำเนินการฝึกซ้อมใหญ่ก่อนจะถึงวันประกวด ดังนี้ ปัจจัยด้านสภาพจิตใจของนักเรียน ซึ่งทางผู้ควบคุมวงดุริยางค์เครื่องลมจะทำการให้คำแนะนำ ให้กำลังใจนักเรียน ใช้แนวคิดทางบวกในการสร้างแรงใจ เพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความตื่นเต้นไปมากกว่าเดิม ลดอาการตึงเครียดภายในในกลุ่มเครื่องดนตรี รวมถึงสร้างสมาธิให้แก่เด็กนักเรียนที่จะต้องให้ความสำคัญในการบรรเลงดนตรีอย่างเต็มความสามารถ

2. ผู้ควบคุมการฝึกซ้อมกลุ่มย่อย

ในด้านของการมีส่วนร่วมในการจัดตารางการฝึกซ้อม ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ควบคุมการฝึกซ้อมกลุ่มย่อยจะมีส่วนร่วมในการวางแผนตารางการฝึกซ้อมร่วมกันกับผู้ควบคุมวงดุริยางค์เครื่องลม

ในด้านของการอธิบายรายละเอียดในการฝึกซ้อม จากการศึกษาพบว่า ผู้ควบคุมวงดุริยางค์เครื่องลมได้มีการอธิบายรายละเอียดรูปแบบของตารางการฝึกซ้อมไว้ ดังนี้ 1) ทำการชี้แจงให้ทราบถึงภาพรวมของเป้าหมายในการแข่งขัน ว่าจะต้องเตรียมความพร้อมทางด้านใดบ้างเพื่อให้เกิดการฝึกซ้อมร่วมกันให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด 2) ทำการกำหนดช่วงเวลาฝึกซ้อมในรูปแบบต่าง ๆ ตั้งแต่ แยกฝึกซ้อมกลุ่มย่อย ฝึกซ้อมรวมวง รวมไปถึงการฝึกซ้อมใหญ่ก่อนการประกวดอย่างชัดเจน

รวมทั้งระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกซ้อมในแต่ละครั้ง จากการศึกษาพบว่า ระยะเวลาในการฝึกซ้อมกลุ่มย่อยของวงดุริยางค์เครื่องลมทั้ง 4 วง จะใช้ระยะเวลาในการฝึกซ้อมที่มีความใกล้เคียงกัน ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเครื่องลมไม้ กลุ่มเครื่องลมทองเหลือง และกลุ่มเครื่องกระทบ จะใช้ระยะเวลาในการฝึกซ้อมอยู่ที่ 1 ชั่วโมง 20 นาที ไปจนถึง 2 ชั่วโมง ซึ่งการแยกฝึกซ้อมกลุ่มย่อยจะทำการ เริ่มฝึกซ้อมตั้งแต่ทักษะการบรรเลงขั้นพื้นฐานไปจนถึงการฝึกซ้อมบทเพลงที่ใช้สำหรับการประกวด

ทั้งนี้ยังมีเรื่องของความแตกต่างทางด้านทักษะการบรรเลงของนักเรียน ซึ่งจากการศึกษาเรื่อง ความแตกต่างทางด้านทักษะการบรรเลงดนตรีของนักเรียนภายในกลุ่ม ของวงดุริยางค์เครื่องลมทั้ง 4 วง พบว่า มีความแตกต่างกันทางด้านทักษะการบรรเลง ดังนี้ ทักษะการบรรเลงในด้านความคล่องตัวของนิ้ว ซึ่งนักเรียนบางกลุ่มสามารถทำการบรรเลงได้อย่างมีความคล่องตัวสูง

ในด้านของแบบฝึกหัดที่นำมาใช้สำหรับการฝึกซ้อม จากการศึกษาเรื่อง แบบฝึกหัดที่ใช้สำหรับการฝึกซ้อมในการพัฒนาทักษะทางด้านการบรรเลง พบว่า ทางผู้ควบคุมการฝึกซ้อมกลุ่มย่อยได้นำแบบฝึกหัดมาใช้ในการฝึกซ้อม ดังนี้ 1) แบบฝึกหัด Super Sound Collection Concert Band. 2) แบบฝึกหัด Symphonic Band Technique by Tom C. Rhodes and Donald Bierschenk. 3) แบบฝึกหัด Essential Element for Band

Method by Tim Lautzenheiser, John Higgins, Charles Menghini, Paul Lavender, Tom C. Rhoder and Don Bierschenk.

รวมทั้งการประเมินหลังจากการฝึกซ้อมกลุ่มย่อย จากการศึกษาเรื่อง การประเมินหลังจากฝึกซ้อมกลุ่มย่อย พบว่า ผู้ฝึกซ้อมกลุ่มย่อยได้ทำการประเมินทักษะทางด้านการบรรเลงดนตรีของนักเรียนหลังจากที่ได้มีการฝึกซ้อมกลุ่มย่อย ทั้งรูปแบบการสังเกต และ การบันทึกเสียง การบรรเลงของนักเรียน และจึงทำการให้คำแนะนำ รวมทั้งช่วยปรับแก้ไขให้ทักษะการบรรเลงเป็นไปตามที่ผู้ควบคุมวงดุริยางค์เครื่องลมต้องการ

Alto Sax. Band Start-Ups Set 1

1. Breathing Exercises

In 4... Out 4... (4x)   In 8... Out 8...   In 1 Out 7... In 1 (4x)   In 1, Out 1 (3x)

2. Mouthpiece Pitches

1..2..3..4.. 2..2..3..4.. 3..2..3..4.. 4..2..3..4.. 5..2..3..4.. 6..2..3..4.. 7..2..3..4.. 8..2..3..4..

Breath... Play Mouthpiece

3. Listen & Play

4. Technique

5. Tonguing

6. Chorale

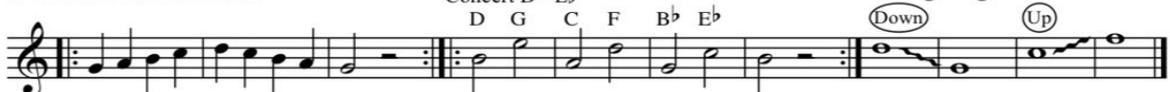
(A) (B) (C) (Trio)

7. Concert B $\flat$ Mini Scale   8. Circle of Fourths   9. Fingering Chromatics

Concert D - E $\flat$
D G C F B $\flat$ E $\flat$

(Down) (Up)

ภาพที่ 1 โน้ตตัวอย่างการฝึกซ้อม

อภิปรายผล

1. ผู้ควบคุมวงดุริยางค์เครื่องลม

ด้านตารางการฝึกซ้อมในช่วงเปิดภาคเรียน จากการศึกษาในเรื่องของรูปแบบการจัดตารางการฝึกซ้อมวงดุริยางค์เครื่องลมในช่วงเปิดภาคเรียน พบว่า ทางผู้ควบคุมวงดุริยางค์เครื่องลมได้ทำการแบ่งรูปแบบของการฝึกซ้อมให้เกิดการพัฒนาทักษะทางด้านทฤษฎีการบรรเลงให้แก่แก่นักเรียนอย่างเป็นลำดับขั้นตอน โดยจะใช้วิธีการแบ่งให้ทำการฝึกซ้อมกลุ่มย่อยเพื่อให้แก่นักเรียนได้ใช้ระยะเวลาในการเก็บรายละเอียดทางด้านทักษะการบรรเลงของตนเองได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ แล้วจึงทำการฝึกซ้อมรวมวงร่วมกัน สอดคล้องกันกับงานวิจัยของ ญัฐศรีณย์ ทฤษฎีคุณ และคณะ ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง กระบวนการฝึกซ้อมการบรรเลงสำหรับวงดุริยางค์เครื่องลม ระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย (ญัฐศรีณย์ ทฤษฎีคุณ และคณะ, 2561) การวางแผนการฝึกซ้อมให้เป็นลำดับขั้นตอนจะช่วยให้การพัฒนาทางด้านทักษะการบรรเลงดนตรีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตามที่ผู้ควบคุมวงดุริยางค์เครื่องลมได้ตั้งเป้าไว้

ด้านตารางการฝึกซ้อมในช่วงปิดภาคเรียน จากการศึกษาในเรื่องของรูปแบบการจัดตารางการฝึกซ้อมวงดุริยางค์เครื่องลมในช่วงปิดภาคเรียน พบว่า วงดุริยางค์เครื่องลมจะมีการจัดตารางการฝึกซ้อมในช่วงปิดภาคเรียนที่คล้ายกันในเรื่องของวันและระยะเวลาในการฝึกซ้อมให้แก่แก่นักเรียน รวมถึงให้นักเรียนได้มีระยะเวลาในการฝึกซ้อมที่ยาวขึ้น ก็จะช่วยในการมองเห็นจุดบกพร่องที่จะได้ทำให้การบรรเลงไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร สอดคล้องกันกับงานวิจัยของ วีระ ฉิมพลี ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง (ทรมเป็ต) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุคสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชาดนตรีสากล มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ (วีระ ฉิมพลี, 2559) พบว่า สิ่งสำคัญที่จะทำให้การฝึกซ้อมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ การใช้ระยะเวลาในการฝึกซ้อมแต่ละครั้งให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และในการฝึกซ้อมแต่ละครั้งจะต้องทำการสังเกตตนเอง และให้ความสำคัญกับคุณภาพทางด้านทักษะการบรรเลงดนตรีที่มีคุณภาพอย่างสม่ำเสมอ

วิธีการสร้างเสียงให้มีคุณภาพ จากการศึกษาในเรื่องของวิธีฝึกซ้อมอย่างไรในการสร้างเสียงการบรรเลงของนักเรียนให้มีคุณภาพสำหรับการบรรเลงดนตรีภายในวงดุริยางค์เครื่องลม พบว่า ผู้ควบคุมวงดุริยางค์เครื่องลมมุ่งเน้นทางด้านทฤษฎีการฟังให้แก่แก่นักเรียนเป็นหลัก ซึ่งเมื่อนักเรียนได้ฟังเสียงที่มีคุณภาพอยู่ตลอดเวลาจะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้และซึมซับ แล้วจึงทำการบรรเลงตามในสิ่งที่ตนเองได้ยิน ซึ่งเสียงต้นแบบจะต้องมีคุณภาพที่เที่ยงตรง มีความกังวานของเสียงเพื่อให้นักเรียนได้รับแนวคิดเสียงที่ดีอยู่ตลอดเวลา

ในเรื่องของรูปแบบการพัฒนาทักษะการบรรเลงบทเพลงสำหรับการประกวด พบว่า วงดุริยางค์เครื่องลมมีรูปแบบการพัฒนาทักษะการบรรเลงที่มุ่งเน้นให้การฝึกทักษะการบรรเลงขั้นพื้นฐานเป็นหลัก เนื่องจากเป็นวงดุริยางค์เครื่องลมในระดับมัธยมศึกษาซึ่งมีความแตกต่างจากวงอาชีพ ดังนั้น ทักษะการบรรเลงดนตรีขั้นพื้นฐานที่ถูกต้อง จะส่งผลให้นักเรียนสามารถทำการบรรเลงบทเพลงที่ใช้สำหรับการประกวดที่มีความซับซ้อน และจะต้องใช้ทักษะความสามารถที่สูง สอดคล้องกันกับงานวิจัยของ พงศกร พลอาษา และธนภร เฟ่งศรี ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การปฏิบัติแซกโซโฟน ในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมไม้ 3 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี (พงศกร พลอาษา และธนภร เฟ่งศรี, 2561) พบว่า การพัฒนาทักษะการบรรเลงที่มุ่งเน้นพื้นฐานเป็นสำคัญ จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถทำการบรรเลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงสามารถเข้าใจในสิ่งที่ตนเองผิดพลาดและเรียนรู้แนวทางการแก้ไขเพื่อให้การบรรเลงดนตรีเกิดการพัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบ

ในเรื่องของรูปแบบการฝึกซ้อมให้คุณภาพเสียงมีความกลมกลืนกันภายในวง พบว่า การเริ่มต้นที่จะบรรเลงให้เสียงมีความกลมกลืนกันภายในวงจะต้องเริ่มจากการฟังเสียงต้นแบบและทำการลากเสียงยาวให้มีระดับเสียงที่เที่ยงตรงจะเสียงที่ตนเองได้ยินเป็นต้นแบบ ซึ่งจะสามารถทำให้การบรรเลงร่วมกันภายในวงมีความกลมกลืนกันมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกันกับงานวิจัยของ ญัฐศรีณย์ ทฤษฎีคุณ และคณะ ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างรูปแบบ

การฝึกซ้อมวงดุริยางค์เครื่องลมระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย (ณัฐศรีณย์ ทฤษฎีคุณ และคณะ, 2562) พบว่าการบรรเลงดนตรีร่วมกันภายในวงดุริยางค์เครื่องลมนักเรียนจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้และปรับเสียงของตนเองให้เข้ากันกับนักเรียนคนอื่นภายในวง ซึ่งหลักการต่าง ๆ จะต้องผ่านกระบวนการฝึกซ้อมที่เป็นขั้นตอน เริ่มจากการฟังเสียงที่ถูกต้อง สามารถร้องเสียงที่ถูกต้อง รวมถึงจะต้องเข้าใจคุณภาพเสียงที่ถูกต้องร่วมกันภายในวง ซึ่งจะส่งผลให้เมื่อทำการบรรเลงร่วมกันนักเรียนจะเรียนรู้การปรับระดับเสียงการบรรเลงของตนเองให้มีความกลมกลืนด้วยกันอย่างเป็นระบบ

ซึ่งทั้งนี้ในเรื่องการจัดวิธีการนั่งบรรเลงในวงของกลุ่มเครื่องดนตรีต่าง ๆ มีผลต่อความกลมกลืนของเสียงภายในวง พบว่า วงดุริยางค์เครื่องลมทั้ง 4 วงมุ่งเน้นการคำนึงถึงเสียงที่ที่บรรเลงไปยังคนคูเป็นหลักโดยจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบและสภาพแวดล้อมของสถานที่ทำการแสดงจะต้องมีการปรับเปลี่ยนได้เสมอ ทั้งนี้ ในการจัดวางตำแหน่งของกลุ่มเครื่องดนตรีต้องขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของการกำหนดตำแหน่งเครื่องดนตรีที่สำคัญในบทเพลงที่ต้องการนำเสนอทักษะการบรรเลงในรูปแบบต่าง ๆ

ในเรื่องของแบบฝึกหัดที่ใช้สำหรับการฝึกซ้อมทักษะการบรรเลงที่นำมาใช้ในวงดุริยางค์เครื่องลม พบว่ารูปแบบของแบบฝึกหัดที่ทางผู้ควบคุมวงดุริยางค์เครื่องลมนำมาใช้กับนักเรียน จะมุ่งเน้นการพัฒนาในเรื่องของทักษะการบรรเลงดนตรีขั้นพื้นฐานเป็นหลักซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาศักยภาพในการบรรเลงดนตรีให้นักเรียน สอดคล้องกันกับตำราของ อลงกรณ์ เหล่าสายเชื้อ ได้ทำการเขียนตำราในเรื่อง Trumpet warm-up routine (อลงกรณ์ เหล่าสายเชื้อ, 2564) พบว่า แบบฝึกหัดที่มีคุณภาพจำเป็นที่จะต้องมีส่วนประกอบทางด้านการฝึกทักษะการบรรเลงที่ครอบคลุม ทั้งนี้รายละเอียดในด้านการบรรเลงสำหรับนักเรียนควรที่จะมุ่งเน้นในด้านพื้นฐานการบรรเลงดนตรีเป็นหลักซึ่งการวางรากฐานการบรรเลงที่มีคุณภาพจะส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการบรรเลงดนตรีให้นักเรียนในการต่อยอดไปยังระดับทักษะการบรรเลงดนตรีที่ยากขึ้นได้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน

ในเรื่องของวิธีการฝึกซ้อมรูปแบบการออกเสียง (articulation) ของวงดุริยางค์เครื่องลม พบว่า การออกเสียงในการบรรเลงของนักเรียนภายในวงดุริยางค์เครื่องลมทางผู้ควบคุมวงจำเป็นที่จะต้องทำให้นักเรียนมีวิธีคิดในด้านการออกเสียงเป็นไปในทิศทางเดียวกันโดยการเริ่มฝึกการออกเสียง ขาดการปรบมือร่วมกันและพัฒนาไปเป็นการบรรเลงพร้อมกันร่วมกันกับเครื่องกำกับจังหวะ (Metronome) รวมถึงการนำแบบฝึกหัดต่าง ๆ มาช่วยสำหรับการพัฒนาการออกเสียงให้นักเรียน สอดคล้องกันกับตำราของ วีระศักดิ์ อักษรถึง ได้ทำการเขียนตำราในเรื่อง ภูมิทักษะสำหรับทรัมเป็ต (วีระศักดิ์ อักษรถึง, 2559) พบว่า การฝึกซ้อมการออกเสียงจำเป็นที่จะต้องฝึกซ้อมร่วมกันกับ เครื่องกำกับจังหวะ (Metronome) โดยการเริ่มจากอัตราจังหวะที่ช้า โดยการสังเกตการออกเสียงให้มีความคมชัด และแม่นยำในทุกระดับเสียง แล้วจึงทำการปรับระดับอัตราจังหวะให้มีความเร็วขึ้นไปตามลำดับ

ในเรื่องขั้นตอนการฝึกซ้อมเมื่อเริ่มนำบทเพลงที่ใช้สำหรับการประกวดมาให้นักเรียนได้ทำการฝึกซ้อมในครั้งแรก พบว่า การให้นักเรียนได้ฟังบทเพลงต้นแบบที่จะใช้ในการประกวดจากสื่อต่าง ๆ จะช่วยให้นักเรียนได้เห็นแนวทาง หรือภาพรวมของตัวบทเพลง รวมทั้งผู้ควบคุมวงดุริยางค์เครื่องลมทำการอธิบายความหมายและการสื่ออารมณ์ในท่อนต่าง ๆ จะทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจในบทเพลงมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกันกับงานวิจัยของ พรสวรรค์ มณีทอง ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการสอนที่ประสบความสำเร็จของวงโยธวาทิตต้นแบบ (พรสวรรค์ มณีทอง, 2561) พบว่า การฝึกซ้อมบทเพลงให้มีประสิทธิภาพ ควรที่จะต้องมีตัวอย่างที่มีคุณภาพเพื่อให้นักเรียนได้ซึมซับเรียนรู้ต้นแบบที่ดี และเป็นแนวทางในการบรรเลงเพื่อพัฒนาตนเองอย่างถูกทิศทางได้อย่างมั่นคง

ในเรื่องการประเมินทักษะทางด้านการบรรเลงหลังจากการฝึกซ้อม พบว่า การประเมินการฝึกซ้อมทางด้านทักษะการบรรเลงดนตรีจำเป็นที่จะต้องให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนได้อย่างตรงจุด ผ่านการสังเกตในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้การบรรเลงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในแต่ละครั้งที่ทำการประเมินจะต้องมอบหมาย กำกับติดตาม ตั้งเป้า ในการประเมินให้นักเรียนในครั้งต่อไปอย่างชัดเจน

รวมทั้งในเรื่องของ รูปแบบการฝึกซ้อมใหญ่สำหรับการประกวดวงดุริยางค์เครื่องลม พบว่า การให้ความสำคัญในองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ที่มีต่อการฝึกซ้อมเตรียมตัวประกวด จะต้องมีความรอบคอบ แล้วทางผู้ควบคุมวงดุริยางค์เครื่องลมจำเป็นที่จะต้องไม่ทำให้นักเรียนมีความกดดัน จนไม่สามารถทำการบรรเลงได้ดีเท่าที่ควร สอดคล้องกันกับงานวิจัยของ ดิฐพงษ์ อุเทศธำรง ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการบรรเลงเดี่ยวสำหรับเครื่องลมทองเหลืองของนักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี (ดิฐพงษ์ อุเทศธำรง, 2560) พบว่า การฝึกซ้อมใหญ่ในการเตรียมความพร้อมในการบรรเลงดนตรี จำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบที่สำคัญหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความมุ่งมั่นและทัศนคติที่จะทำให้การบรรเลงออกมาให้สมบูรณ์แบบมากที่สุด

ในเรื่องของ ปัจจัยที่จะต้องคำนึงถึงในการดำเนินการฝึกซ้อมใหญ่ก่อนจะถึงวันประกวด พบว่า การสร้างความเชื่อมั่น ความคุ้นเคย และแนวคิดเชิงบวกให้กับนักเรียนเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการแสดงดนตรี จะช่วยให้นักเรียนลดความตื่นเต้น และมีความพร้อมต่อการแสดงมากที่สุด สอดคล้องกันกับงานวิจัยของ ญัฐศรัณย์ ทฤษฎีคุณ และคณะ ได้ทำการวิจัยเรื่อง กระบวนการฝึกซ้อมการบรรเลงสำหรับวงดุริยางค์เครื่องลมระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย (ญัฐศรัณย์ ทฤษฎีคุณ และคณะ, 2561) พบว่า การสร้างความคุ้นเคยในด้านสถานที่ แรงบ้นดาลใจ คำแนะนำที่มีคุณภาพ รูปแบบต่าง ๆ จะช่วยให้นักเรียนลดความตื่นเต้น และเกิดความมั่นใจ ต่อการเตรียมความพร้อมในการบรรเลงดนตรีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผู้ควบคุมการฝึกซ้อมกลุ่มย่อย

ในเรื่อง การมีส่วนร่วมทางด้านการจัดการการฝึกซ้อมร่วมกันกับผู้ควบคุมวงดุริยางค์เครื่องลม พบว่า โดยส่วนใหญ่ผู้ควบคุมการฝึกซ้อมจะทำการวางแผนร่วมกันกับผู้ควบคุมวงดุริยางค์เครื่องลม เพื่อที่จะได้กำหนดเวลาให้เกิดความเข้าใจที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกันกับงานวิจัยของ อุทัย ศาสตรา และคณะ ได้ทำการวิจัยเรื่อง กระบวนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์ดนตรีไทยสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น: การถอดบทเรียนจากศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ดนตรีไทย) (อุทัย ศาสตรา และคณะ, 2562) พบว่า การวางแผนการฝึกซ้อมร่วมกัน ก่อให้เกิดเป้าหมายเดียวกัน รวมถึงทิศทางในการทำงานร่วมกันมักจะส่งผลให้ ผลงานออกมามีประสิทธิภาพตามที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน

รวมทั้งในเรื่อง รายละเอียดรูปแบบของตารางการฝึกซ้อม พบว่า รูปแบบดังกล่าวจัดอยู่ในด้านการบริหารจัดการจัดการสำหรับการฝึกซ้อมดนตรี พบว่า กระบวนการในการฝึกซ้อมดนตรีที่มีประสิทธิภาพ จะต้องมีการวางแผนที่ชัดเจน รวมถึงการสื่อสารจาก ผู้ควบคุมไปยังผู้เรียนจะต้องสามารถสร้างความเข้าใจให้ตรงกัน รวมถึงการแจ้งตารางการฝึกซ้อมในภาพรวมให้ทราบทั่วถึงกัน เพื่อให้การบริหารจัดการในตัวผู้เรียนและผู้สอนเป็นไปอย่างมีระบบที่ชัดเจน

ในเรื่อง ระยะเวลาในการในการฝึกซ้อมกลุ่มย่อย พบว่า ระยะเวลาในการฝึกซ้อมสำหรับกลุ่มย่อยสามารถเก็บรายละเอียดทางด้านการฝึกซ้อมได้อย่าง ครบคลุม สอดคล้องกันกับตำราของ วิศุวัฒน์ พุกชวานิช ที่ได้ทำการเขียนตำราเรื่อง ตำราพื้นฐานแซกโซโฟน (วิศุวัฒน์ พุกชวานิช, 2560) พบว่า ระยะเวลาในการฝึกซ้อมแต่ละครั้งสำหรับการบรรเลงดนตรีที่มีคุณภาพ จำเป็นที่จะต้องประกอบไปด้วยการฝึกซ้อมทักษะการบรรเลงขั้นพื้นฐานไปจนถึงการฝึกซ้อมทักษะการบรรเลงบทเพลงที่มีความยากและซับซ้อนมากยิ่งขึ้นตามลำดับ

ในเรื่อง ความแตกต่างทางด้านทักษะการบรรเลงดนตรีของนักเรียนภายในกลุ่ม พบว่า สิ่งที่นักเรียนมีความแตกต่างทางด้านทักษะการบรรเลงแล้วแต่เป็นทักษะที่สามารถพัฒนาได้อย่างเป็นระบบขั้นตอน สอดคล้องกันกับตำราของ อลงกรณ์ เหล่าสายเชื้อ ที่ได้ทำการเขียนตำราเรื่อง Trumpet warm-up routine (อลงกรณ์ เหล่าสายเชื้อ, 2564) พบว่า การพัฒนาทักษะการบรรเลงทางด้านพื้นฐานจำเป็นที่จะต้องให้ความสนใจในทุก รายละเอียด รวมทั้งจะต้องมีขั้นตอน และรูปแบบการฝึกซ้อมที่มีคุณภาพอยู่ตลอดเวลา

รวมทั้งในเรื่อง แบบฝึกหัดที่ใช้สำหรับการฝึกซ้อมในการพัฒนาทักษะทางด้านการบรรเลง พบว่าแบบฝึกหัดต่าง ๆ ที่นำมาใช้ล้วนแล้วแต่เป็นแบบฝึกหัดที่เป็นที่นิยมในการฝึกซ้อมพัฒนาทักษะทางด้านการบรรเลงดนตรี ในวงดุริยางค์เครื่องลม สอดคล้องกันกับงานวิจัยของ ดิฐพงษ์ อุเทศธำรง ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการบรรเลงเดี่ยวสำหรับเครื่องลมทองเหลืองของนักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี (ดิฐพงษ์ อุเทศธำรง, 2560) พบว่า แบบฝึกหัดที่มีคุณภาพจะสามารถอธิบาย ให้คำแนะนำแก่ผู้บรรเลง และเป้าหมายในการฝึกพัฒนาทักษะการบรรเลงให้แก่ผู้ใช้ได้อย่างครบถ้วน เพื่อให้การพัฒนาทักษะการบรรเลงมีคุณภาพมากที่สุด

ในเรื่อง การประเมินหลังจากฝึกซ้อมกลุ่มย่อย พบว่า ผู้ฝึกซ้อมกลุ่มย่อยของวงดุริยางค์เครื่องลมทั้ง 4 วง จะทำการประเมินทักษะการบรรเลงให้เป็นไปตามความต้องการของผู้ควบคุมวงดุริยางค์เครื่องลม สอดคล้องกันกับงานวิจัยของ ณัฐศรีณีย์ ทฤษฎิกุล และคณะ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างรูปแบบการฝึกซ้อมวงดุริยางค์เครื่องลมระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย (ณัฐศรีณีย์ ทฤษฎิกุล และคณะ, 2562) พบว่า ผู้ควบคุมการฝึกซ้อมกลุ่มย่อยจะต้องทำงานและปรับปรุงแบบทักษะการบรรเลงของนักเรียนให้เป็นไปตามที่ผู้ควบคุมวงดุริยางค์เครื่องลมต้องการ

สรุปและข้อเสนอแนะ

วงดุริยางค์เครื่องลมได้ฝึกซ้อมในช่วงเปิดและช่วงปิดภาคเรียน โดยทำการแยกฝึกซ้อมกลุ่มย่อยและทำการฝึกซ้อมรวมวง มุ่งเน้นทางด้านการฝึกซ้อมพื้นฐานการบรรเลงดนตรี รวมถึงการฝึกซ้อมเทคนิคต่าง ๆ ปัญหาที่พบ ได้แก่ 1) ปัญหาการควบคุมระดับเสียง แนวทางการแก้ไข ให้นักเรียนทำการฝึกซ้อมลากเสียงยาวในทุก ๆ ระดับเสียง จากระดับเสียงเบาไปดัง 2) ปัญหาการควบคุมความเที่ยงตรงของเสียง แนวทางการแก้ไข ใช้คีย์บอร์ดกดให้เป็นเสียงต้นแบบในทุก ๆ ระดับเสียง แล้วให้นักเรียนทำการร้องตามระดับเสียงที่ถูกต้องแล้วจึงทำการบรรเลงให้ตรงตามระดับเสียงที่กำหนด 3) ปัญหาการสร้างเสียงให้มีคุณภาพ แนวทางการแก้ไข มุ่งเน้นฝึกซ้อมลากเสียงยาวในทุก ๆ ระดับเสียงให้มีความกังวาน และมีความเที่ยงตรงในทุกระดับเสียง 4) ปัญหาด้านนักเรียนไม่สามารถอ่านโน้ตดนตรีได้ดีเท่าที่ควร แนวทางแก้ไข รุ่นพี่ภายในกลุ่มจะต้องฝึกซ้อมร่วมกับนักเรียนรุ่นน้อง และให้คำแนะนำในอัตราส่วนโน้ตประเภทต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะซึ่งเป็นเชิงนโยบายในการบริหารจัดการวงดุริยางค์เครื่องลม ซึ่งประกอบด้วย การปรับปรุงกรอบการเรียนรู้ ผ่านการสร้างกรอบการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกซ้อมพื้นฐานและเทคนิคด้วยการพัฒนาบทเรียนที่ให้นักเรียนมีโอกาสฝึกซ้อมทั้งรายระเบียบและรวมวง และส่วนของนโยบายด้านการวัดและประเมินผลของวงดุริยางค์เครื่องลมผ่านการสร้างระบบการวัดและประเมินผลที่ชัดเจน ด้วยการจัดทำ การประเมินประจำปีเพื่อวัดความก้าวหน้าและปรับปรุงวงดุริยางค์เครื่องลมต่อไป ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่าผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไปคือ 1) การศึกษาการฝึกซ้อมและกระบวนการวางแผนสำหรับการประกวดแข่งเดี่ยวเครื่องลมไม้ และเครื่องลมทองเหลือง 2) ควรเพิ่มในเรื่องของการศึกษาพฤติกรรมการสอนและการสร้างแรงบันดาลใจให้นักเรียนในวงดุริยางค์เครื่องลม และ 3) ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะการฝึกซ้อมวงดุริยางค์เครื่องลมสำหรับบรรเลงประกอบการแปลขบวน

เอกสารอ้างอิง

ณัฐศรีณีย์ ทฤษฎิกุล และคณะ. (2561). กระบวนการฝึกซ้อมการบรรเลงสำหรับวงดุริยางค์เครื่องลมระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย. วารสารครูพิบูล, 6(2), 247-261.

ณัฐศรีณีย์ ทฤษฎิกุล และคณะ. (2562). การสร้างรูปแบบการฝึกซ้อมวงดุริยางค์เครื่องลมระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย. วารสารดนตรีรังสิต มหาวิทยาลัยรังสิต, 14(2), 31-45.

- ดิฐพงษ์ อุเทศธารง. (2560). การพัฒนาทักษะการบรรเลงเดี่ยวสำหรับเครื่องลมทองเหลืองของนักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 8(1), 257-269.
- พงศกร พลอาษา และธนกร เฟ่งศรี. (2561). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การปฏิบัติแซกโซโฟน ในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมไม้ 3 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, 12(2), 46-54.
- พรสวรรค์ มณีทอง. (2561). รูปแบบการสอนที่ประสบความสำเร็จของวงโยธวาทิตต้นแบบ. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร, 38(4), 160-178.
- วิศุวัฒน์ พุกขวานิช. (2560). ตำราพื้นฐานแซกโซโฟน. นครปฐม: วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วีระ นิมพลี. (2559). การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง (ทรัมเป็ต) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงรำวงย้อนยุคสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชาดนตรีสากล มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, 11(1), 234-244.
- วีระศักดิ์ อักษรถึง. (2559). ภูมิทักษะสำหรับทรัมเป็ต. สงขลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- อลงกรณ์ เหล่าสายเชื้อ. (2564). Trumpet warm-up routine. นครปฐม: วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อุทัย ศาสตรา และคณะ. (2562). กระบวนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์ดนตรีไทยสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น: การถอดบทเรียนจากศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ดนตรีไทย). วารสารครุศาสตร์, 47(2), 544-568.